

सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक नियुक्ति सम्बन्धी
कार्यविधि २०७९

सुनछहरी गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
पोबाड रोल्पा

सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि २०७९

प्रस्तावना

सामुदायिक विद्यालयमा योग्य र दक्ष विद्यालयको प्राज्ञिक तथा प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा प्रधानाध्यापकको नियुक्ति, सेवाको शर्त काम कर्तव्य र अधिकारको सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यले संघीय शिक्षा ऐन, २०२८ र सुनछहरी गाउँपालिका शिक्षा नियमावली २०७४ को परिच्छेद ९ नियम ५० वमोजिम गाउँ शिक्षा समितिबाट तयार गरी पेश भएको कार्यविधि पारीत गरि कार्यान्वयन गर्न बाञ्छनीय भएकोले सुनछहरी गाउँकार्यपालिकाले यो कार्य विधि तयार गरि लागु गरेको छ ।

परिच्छेद- एक प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क. यस कार्य विधिको नाम "सामुदायिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापक नियुक्ति सम्बन्धी कार्यविधि २०७९" रहेको छ ।

ख. यो कार्य विधि सुनछहरी गाउँकार्यपालिकाबाट पारित भए पश्चात लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

क. "ऐन" भन्नाले सुनछहरी गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन सम्झनु पर्दछ ।

ख. "कार्यपालिका" भन्नाले सुनछहरी गाउँपालिकाको गाउँकार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

ग. "गाउँपालिका" भन्नाले सुनछहरी गाउँकार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

घ. "आधारभूत शिक्षा" भन्नाले प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा देखि कक्षा आठ सम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्दछ ।

ङ. "माध्यमिक शिक्षा" भन्नाले कक्षा नौ देखि कक्षा बाह्र सम्म दिइने शिक्षा सम्झनु पर्दछ ।

च. "सामुदायिक विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारबाट नियमित रूपमा अनुदान पाउने गरी समुदायको पहलमा स्थापना भई अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त विद्यालय सम्झनु पर्दछ ।

छ. "संस्थागत विद्यालय भन्नाले" नेपाल सरकार तथा सुनछहरी गाउँपालिका बाट नियमित रूपमा अनुदान नपाउने गरी अनुमति वा स्वीकृत प्राप्त विद्यालय सम्झनु पर्दछ ।

ज. "प्रधानाध्यापक" भन्नाले विद्यालयको प्रशासकिय प्रमुखको रूपमा नियुक्ति भएको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ

परिच्छेद
दुई

३. प्रधानाध्यापक सम्बन्धी व्यवस्था

१. विद्यालयले प्राज्ञिक तथा प्रशासनिक रूपमा काम गर्न प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा एक जना प्रधानाध्यापक रहनेछ ।

२. सामुदायिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी देहाय बमोजिमको योग्यता भएको हुनुपर्नेछ
क. माध्यमिक तह सञ्चालन भएको विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी कम्तिमा स्नातकोत्तर वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको वा माध्यमिक तहको स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनुपर्नेछ । यदि माध्यमिक तह सञ्चालन भएको विद्यालयमा माध्यमिक तहको दरबन्दी नभएमा वा माध्यमिक तहमा स्थायी शिक्षक नभएमा वा प्रधानाध्यापक पदको विज्ञापनमा उम्मेदवार हुन प्रस्तावना पत्र पेश नगरेमा कम्तिमा स्नातक तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरी साविकको निम्नमाध्यमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष सेवा अवधी पुरा भएको शिक्षक हुनुपर्नेछ । यदि निम्नमाध्यमिक तहको स्थायी शिक्षक पनि नभएको अवस्थामा वा प्रधानाध्यापक पदको विज्ञापनमा उम्मेदवार हुन प्रस्तावना पत्र पेश नगरेमा कम्तिमा पनि प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरी प्राथमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनुपर्नेछ ।

ख. आधारभुत तह (कक्षा १-८) सञ्चालन भएको विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी कम्तिमा पनि स्नातक वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको र साविकको निम्न माध्यमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनुपर्नेछ

यदि सो तहको स्थायी शिक्षक पनि नभएको अवस्थामा वा प्रधानाध्यापक पदको विज्ञापनमा उम्मेदवार हुन प्रस्तावना पत्र पेश नगरेमा कम्तिमा पनि प्रवीणता प्रमाण पत्र तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरी प्राथमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनुपर्नेछ ।

ग) आधारभुत तह (कक्षा १-५) सञ्चालन भएको विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी कम्तिमा पनि प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको र साविकको प्राथमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनु पर्ने ।

घ. आधारभुत तह (कक्षा १-३) सञ्चालन भएको विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी कम्तिमा पनि प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको र साविकको प्राथमिक तहमा स्थायी नियुक्ति भएको पाँच वर्ष पुरा भएको शिक्षक हुनु पर्ने ।

ड. आधारभुत तह (कक्षा १-३) र (कक्षा १-५) सञ्चालन भएको र दरवन्दि नभएको विद्यालयको प्रधानाध्यापक हुनको लागी कम्तिमा पनि प्रवीणता प्रमाणपत्र तह वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको र गाउँपालिका अनुदानमा करार नियुक्ति भएको शिक्षक हुनु पर्ने ।

३. सामुदायिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक नियुक्तिको प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) सामुदायिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापक नियुक्ति गर्ने प्रयोजनका लागी विद्यालय व्यवस्थापन समितिले गाउँपालिकाको अनुमति लिइ पन्ध्र दिनको म्याद दिइ विद्यालय विकास प्रस्तावना सहित दरखास्त आव्हान गर्न लगाइनेछ ।

ख) प्रधानाध्यापक हुनको लागी नियम २ बमोजिमको योग्यता पुगेका शिक्षकहरुले कम्तिमा पनि अनुसूची १ बमोजिमको पाँच वर्षे विद्यालय विकास प्रस्तावना तयार गरी विद्यालय व्यवस्थापन समिति समक्ष दरखास्त दिन सक्नेछ ।

ग) नियम नं. ३ को उपनियम "ख" बमोजिम प्राप्त भएका विद्यालय विकास प्रस्तावना सहितको दरखास्त विद्यालय व्यवस्थापन समितिले प्रधानाध्यापक छनौट समिति समक्ष म्याद समाप्त भएको मितिले तीन दिन भित्र पेश गरिसक्नु पर्नेछ ।

घ) प्रधानाध्यापक छनौट सम्बन्धी आधारहरु अनुसूची २ मा उल्लेख गरिए बमोजिम हुनेछ ।

ड) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले प्रधानाध्यापक छनौट गर्नको लागी तपशिल बमोजिमको पाँच सदस्यीय छनौट समिति गठन गर्नेछ ।

१) गाउँपालिका सामाजिक विकास समिति संयोजक – अध्यक्ष

२) स्थानीय शिक्षा प्रेमी बुद्धिजिवि समाजसेवी व्यक्तिहरु मध्येबाट गाउँ शिक्षा समितिले मनोनित गरेको एक जना – सदस्य

३) विद्यालय व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष - सदस्य

४) शिक्षा शाखा प्रमुख वा निजले तोकेको अधिकृत स्तरको कर्मचारी – सदस्य

५) विद्यालय व्यवस्थापनले तोकेको शिक्षक- सदस्य सचिव

च) उपदफा "ड" बमोजिम गठित समितिले अनुसूची २ मा उल्लेखित व्यवस्थाको आधारमा सबै भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने उम्मेदवारलाई प्रधानाध्यापक नियुक्तिको लागी विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्नेछ । तर कम्तिमा पनि ६० अंक प्राप्त नगरेका उम्मेदवारलाई प्रधानाध्यापक पदमा सिफारिस गरिने छैन ।

छ) संस्थागत विद्यालयको हकमा विद्यालयले आफ्नो कार्यविधि संघीय र सुनछहरी गाउँपालिका शिक्षा ऐन र नियमावली बमोजिम स्वयम आफैले बनाउन सक्नेछ ।

४. कार्यसम्पादन करार गर्नु पर्ने :

क) नियम २ को उपनियम "च" बमोजिम विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा सिफारिस भएका प्रधानाध्यापकलाई प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले सात दिन भित्र निजले पेश गरेको प्रस्तावना पत्रको आधारमा र विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा १ वर्षको लागी प्रधानाध्यापक पदमा कार्यसम्पादन करार वा नियुक्ति गरी सो को अभिलेख गाउँपालिका शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा कार्यालयमा सुरक्षित राखिनेछ ।

ख) प्रधानाध्यापकको पदमा नियुक्ति भएको व्यक्तिको कार्यकाल समाप्त भएपछि पनि निजले करार सम्झौता बमोजिम कार्यसम्पादन गरेको र कार्यदक्षता सन्तोषजनक भएको भनि पुन नियुक्ति वा म्याद थपको लागी विद्यालय व्यवस्थापन समितिले सिफारिस गरेमा गाउँ शिक्षा समितिको निर्णय बमोजिम निजलाई म्याद थप गरि पुनः नियुक्ति गर्न सकिने छ ।

ग) प्रधानाध्यापकको पदमा नियुक्ति भएको व्यक्तिले करार सम्झौता बमोजिम कार्यसम्पादन नगरेमा वा निजको कार्यदक्षता सन्तोषजनक नभएमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले सिफारिस गरेमा गाउँ शिक्षा समितिले निजलाई जुनसुकै बेला प्रधानाध्यापक पद बाट हटाउन सक्नेछ र नियम नं. ३ बमोजिम प्रक्रिया पुरा गरी प्रधानाध्यापक नियुक्ति गर्नेछ । तर त्यसरी पदबाट हटाउनु अघि निजलाई सफाई पेश गर्न मनासिव मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन ।

५. प्रधानाध्यापक सम्बन्धी विशेष व्यवस्था

क) सामुदायिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापकको नियुक्ति गर्दा नियम २ बमोजिमको योग्यता प्राप्त गरेका व्यक्ति विद्यालयमा नभएको अवस्थामा वा प्रधानाध्यापकको पदमा विज्ञानपनमा दरखास्त नदिएकक्ष अवस्थामा माध्यमिक तह हकमा स्नातक वा सो सरहको योग्यता, आधारभुत तहको हकमा प्रविणता प्रमाण पत्र तह/ कक्षा १२ वा सो सरहको योग्यता भएको व्यक्ति उम्मेदवार हुन सक्नेछन ।

ख) प्रधानाध्यापकको पदको विज्ञापनमा कुनै पनि विद्यालयमा दरखास्त नपरेको अवस्थामा प्रधानाध्यापक छनौटमा समितिमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति बाट सिफारिस भै आएका शिक्षकहरु मध्येबाट एक जनालाई प्रधानाध्यापकमा सिफारिस गर्नेछ ।

ग) प्रधानाध्यापक हुनको लागी जुन विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक हो सोहि विद्यालयमा मात्र उम्मेदवार हुनेछ ।

घ) यो कार्यविधि बमोजिम प्रधानाध्यापकको नियुक्ति नभएको अवस्थामा सामुदायिक विद्यालयमा प्रधानाध्यापक अनुपस्थित भएमा वा प्रधानाध्यापकको पद रिक्त भएको अवस्थामा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले विद्यालयका शिक्षकहरुमध्येबाट सक्षम र उपयुक्त ठानेका शिक्षकलाई निमित्त प्रधानाध्यापकको निम्मेवारी दिन सक्नेछ ।

६. प्रधानाध्यापकको काम, कर्तव्य र अधिकार

क) प्रधानाध्यापकको काम कर्तव्य र अधिकार गाउँ शिक्षा ऐन तथा नियमावली २०७४ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद- तीन विविध

७. प्रधानाध्यापकको नियुक्ति गरिसक्नुपर्ने समयाधि:

क) यस कार्यविधि स्वीकृत भए पश्चात पहिलो पटकको लागी गाउँ शिक्षा समितिले निर्णय गरे बमोजिम प्रधानाध्यापकको नियुक्ति सम्बन्धी कार्यका लागि विद्यालयहरुलाई सूचना गरिनेछ । तत् पश्चात प्रधानाध्यापकको पद रिक्त रहेको अवस्थामा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले यो कार्यविधि बमोजिम नियुक्ति कार्य अगाडि बढाउनु पर्नेछ ।

८. समन्वय तथा सहयोग गर्नुपर्ने :

क) सामुदायिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक पदमा नियुक्ति सम्बन्धी कार्यको लागी विद्यालय व्यवस्थापन समिति तथा शिक्षकका विभिन्न पेशागत संगठनहरुले आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्नुपर्नेछ

९. बाझिएमा अमान्य हुने :

क) यस कार्यविधिको कुनै व्यवस्था प्रचलित कानुन संग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म कार्यविधिको व्यवस्था अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची- १

विद्यालय विकास प्रस्तावना

१. विद्यालयको संक्षिप्त परिचय
२. विद्यालयको शैक्षिक अवस्थाको विश्लेषण
३. विद्यालयको विद्यमान समस्या र समाधानका उपायहरू
४. विद्यालयले हासिल गर्नु पर्ने अपेक्षित उपलब्धीहरू
५. अपेक्षित उपलब्धी हासिल गर्नको लागी स्रोत पहिचान सहितको ५ वर्षे कार्ययोजना
६. प्रतिबद्धता

अनुसूची- २
प्रधानाध्यापक छनोटका आधारहरु

१. शैक्षक योग्यता बापत २५

क) शैक्षिक योग्यता बापत अंक दिदा सम्बन्धीत तहको शैक्षिक योग्यता = १५

प्रथम श्रेणी = १५

द्वितीय श्रेणी = १०

तृतीय श्रेणी = ५

ख) माथिल्लो योग्यताका = १०

प्रथम श्रेणी = १०

द्वितीय श्रेणी = ७

तृतीय श्रेणी = ५

२. शिक्षण अनुभव बापत १५

शिक्षण अनुभव बापत अंक प्रदान गर्दा स्थायी शिक्षण अनुभव भएको र सम्बन्धीत तहको

प्रथम श्रेणी = १५

द्वितीय श्रेणी = १०

तृतीय श्रेणी = ७

३. तालिम बापत १० अंक

तालिम बापत शिक्षकको पेशागत विकास तालिममा

प्रथम श्रेणी = १०

द्वितीय श्रेणी = ७

तृतीय श्रेणी = ४

४. अध्यापन गरेको विषयमा प्राप्त नतिजा १५ अंक

अध्यापन गरेको विषयमा विगत ३ वर्ष कुनै कक्षाको कुनै एक विषयको सिकाइ उपलब्धी

८० प्रतिशत भन्दा माथि भए = १५

६० प्रतिशत भन्दा माथि भए = १०

३५ प्रतिशत भन्दा माथि भए = ५

प्रदान गर्ने र ३५ प्रतिशत भन्दा कम भए अंक प्रदान नगर्ने सो सम्बन्धमा पुष्टाईका आवश्यक कागजात सम्बन्धित शिक्षकले उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

५. विद्यालय विकास प्रस्तावना २० अंक

विद्यालय विकास प्रस्तावना तोकिए बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी पेश गरेमा प्रधानाध्यापक छनौट समितिले मूल्याङ्कन गरी वढीमा १५ अंक प्रदान गर्न सकिने । तर ढाँचा भन्दा फरक भएमा छनौट समितिले आवश्यकता अनुसार मूल्याङ्कन गर्न सक्ने ।

विद्यालय विकास प्रस्तावना = १५

प्रस्तुतिकरण वापत = ५

६. नेतृत्व लिने क्षमता १५ अंक

क) शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा प्रमुख/शिक्षा अधिकृतको मूल्याङ्कन बाट ५

ख) व्यवस्थापन समितिको मूल्याङ्कन बाट ५

ग) सम्बन्धित विद्यालयका शिक्षकहरुबाट ५

